

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4

Egész évre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.

Hirdetések, valamint nyilvtéri közlemények mérsékelt áron számíttanak.

A köszönhiány és a magyar bányák.

Minket közvetlenül érdekel s így indokolt, hogy a létfenntartásunk forrását képező köszénbányászat állásáról olvasóinkat tájékoztassuk.

Annál nagyobb készséggel teszszük, annál is inkább kötelességünknek ismerjük ezt, mert községünk diszpolgára, dr. Chorin Ferenc főrendiházi tag ismertette ezt a nagyhorderejű nemzetgazdasági kérdést a „Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete” mult szerdán tartott közgyűlésén mondott, nagy lelkesedéssel s osztatlan helyesléssel fogadot következő nagyszabású elnöki megnyitójában:

„A lefolyt év gazdasági szempontból kedvező volt. Különösen az ipar terén a fellendülés kétségbevonhatatlan, minek folytán az eredmények is jobbakk voltak, mint az ez előtti években. Sajnos, hogy ez a bányászatra nem mondható, a mely termelése ág a lefolyt esztendőben nagyon mozgalmas időszakot élt át és csak nagy áldozatokkal volt képes az iránta támasztott igényeknek és vállalt kötelezettségeknek eleget tenni.

Már a hazai vasipar is kritikus állapotba került az által, hogy az államvasutaknak évtizedeken át mesterségesen visszatartott fejlődése hirtelen oly igényeket támasztott, a melyeknek az erre előkészületlen művek nem tudhattak eleget tenni. Vasműveink azonban azon szerencsés helyzetben vannak, hogy egy éven belül segítve lesz ezen a bajon s remélhetőleg kellően ki fogják használhatni a rájuk nézve tagadhatatlanul kedvező konjunktúrát.

Bányászatunknak ezen és többi ágai egyaránt szenvedtek ezenkívül a nehéz munkásviszonyok súlya alatt. De egy sem annyira, mint a köszénbányászat. Ennek az ügyei állván ma is a nyilvános diskusszió előterében, mindenki természetesen fogja találni, hogy e kérdésnél megállók, hogy azzal behatóbban foglalkozzam, mert célom a közvéleményt a bányászat állapotáról a lehető legteljesebb objektivitással és a részletes adatok őszinte feltárásával minden irányban tájékoztatni.

1906-ig köszénkérdés Magyarországon a fogyasztók szempontjából nem létezett, mert a köszénbányák versengtek egymással a fogyasztók elnyerése végett és óriási gondokkal küzdöttek, hogy termelésüket az államvasutaknál és a magánfogyasztóknál elhelyezhessék, sőt bizonyos relációban kénytelenek voltak felesleges termelésüket Ausztriában elhelyezni.

Az 1906-ig tényleg létezett tultermelés következtében az amugy is alacsony árak Budapesten több, mint 30—40 százalékkal csökkentek, ugyancsak ennek megfelelő árhanyatlás állt be a vidék nagyobb fogyasztóinál is. Ha ezzel szembeállítjuk azt, hogy a bányák által fogyasztott cikkek árai az 1905. évet megelőzőleg is folyton emelkedtek, és hogy a munkabérek, habár lassan, de folytonosan növekedtek, akkor a fentebb vázoltak alapján könnyen érthető az, hogy Magyarországnak 23 szénbányája közül a legtöbb semmi jövedelmet felmutatni nem volt képes és a szénbányászataiba fektetett 140 millió tüke összesen csak 5 és fél millió koronát, vagyis alig 4 százalékot jövedel-

mezett. A helyzet tehát az volt, hogy a fogyasztóknak öt éven át a lehető legolcsóbb áron és gyakran általuk diktált lealázó feltételek mellett kellett odadobni az árut.

Most jött az 1906-os év, a mely évben a köszénkereslet hirtelen, minden átmenet nélkül nemcsak nálunk, hanem Európaszerte óriási, eddig soha nem sejtett mértékben emelkedett. Ennek előjelei már március hóban mutatkoztak. Az államvasutak, melyek eddig a bányáktól a szerződésileg biztosított normális mennyiséget sem voltak képesek átvenni, egyszerre és minden átmenet nélkül élni kezdték ama szerződésileg biztosított, de ennek előtte soha igénybe nem vett joggal, hogy a köszénbányáktól maximális mennyiségeket követeljenek, ami az előző évekhez viszonyítva a bányák legnagyobb részénél 50 százalékos túlkövetelést jelentett. A magánfogyasztók, a kikkel szemben majdnem minden bányá korlátozás nélkül egész szükségletük fedezését vállalta magára, az addig fogyasztott mennyiséggel szemben ugyancsak megfelelően nagyobb mennyiségeket követeltek, mert üzemet a kedvező konjunktúrához képest természetesen fejleszteni törekedtek.

Bátran állíthatom, hogy a köszénbányák feltárási viszonyai lehetővé tették volna ezen, habár rohamosan és váratlanul keletkezett igények kielégítését. De ép akkor, midőn legnagyobb erőfeszítésre és legmegfeszítettebb munkára lett volna szükség, állott be a köszénbányászat terén oly munkásválság, a mely nagyságában és intenzivitásában minden eddig nálunk tapasztalt hasonló vál-

„PETROZSÉNY ÉS VIDEKE” TÁRGÁJA.

EGY OROSZ NÁBOB TÖRTÉNETE.

Még mielőtt II. Sándor cár a tökéletes rabságban símlódó orosz jobbágyságot megszüntette volna, sok oly földesúr volt Oroszországban, ki 30—40 ezer ember testéről, lelkéről rendelkezett.

Ha majdan megíródik az orosz nemzet szomorú, de igaz története, ha a világ megtudja, mit szenvedett évszázadokon át e nép, akkor, de csakis akkor lesz lehetséges, ama szomorú viszony felismerése, mely lehetővé tette a rabszolgaságnak törvényes fennállását. Ezen idők borzasztó emléke némileg már elmosódott; itt-ott találkozunk ugyan még élő emberek, kik ezt túlélték, de számuk fogytán van és a mostani nemzedék csakis a fennmaradt tradíciók nyomán ismeri azokat.

Valóban kimagasló alakokat nagyon csekély számmal tud felsorolni történelmünk, de annál több törpe, elcsúszott, testileg, lelkileg elvadult középszerűségeket, kiknek a véletlen sors odavetette az orosz nép tulnyomó számát. Egy ilyen alakot Aranygel Aranygelovitsban ismerünk. Maga a család még Nagy Péter cár előtt alig birt néhány rongyos faluval és a földesuri család tagjai alig voltak jobbágyságtól megkülönböztethetők. Zsarolni nem lehetett, mert az emberek egy szálíg koldusok voltak, de még a szokásos lélekcsásár sem járta és pedig abból az egyszerű okból,

mivel a férfiak többnyire törpe nyomorékok, a leányok és asszonyok valóságos madárijesztők voltak.

Ekkor történt, hogy a híres Aranygel Aranygelovits család egyik férfi tagja, ki a nagy cár testőrségében mint tiszti szolgált, felséges urával külföldre, nevezetesen pedig Angolországba utazott. Eszerencsét csakis annak köszönhet, hogy meztől is megútlotta egy óriás mértékűt, ezenkívül oly roppant testi ereje volt, melyhez hasonlót tán még azóta sem ismertek az egész orosz birodalomban. Vasmarkának egyetlen nyomásával összezúzta még a legvastagabb vasssisakot is, a melyet Nagy Péter testőrei viseltek és ha lova nem engedelmességet, bal kezével egyszerűen megfojtotta. Ilyesmi még Péter cárnak is imponált s midőn arról volt szó, hogy a testőrök közül ki menjen a cárral, ez utóbbi azonnal Aranygel Aranygelovits Nikolájt szemelte ki magának. Míg az uralkodó Európa különféle városaiban járt, nem igen szorult az óriásra, de már Angliában csakis róla beszéltek az emberek.

A cár kíséretében többek közt valami Apratin herceg nevű udvaronc is volt, ki Aranygelnek tökéletes ellentéte s oly vézna és gyenge testalkatu volt, hogy erős szélben nem mert az utcán járni, mert attól tartott, hogy a levegőbe röpkül. Mindezek dacára legnagyobb kedve abban telt, ha Aranygel Nikolájt uton-utjfélen kinezhatta és tőle a legképtelenebb szolgálásokat követelte. Egy ízben az óriás sokat talált felönteni a garatra valamely londoni csapszékben, s

midőn előbb valamennyi vándorát egyenként az utcára kihajigálta, hozzáfogott a földszintes ház lebontásához, mely mulatságában azonban az angol rendőrök megakarták gátolni. Az ebből keletkezett véres verekedésnek az lett vége, hogy Aranygel Aranygelovits pusztá öklével agyonvert nyolc embert, tizenhetet pedig félholtan hagyott a csatatéren. Ha e pillanatban Apratin arra nem vetődik, utóbb mégis legyőzték volna, mert löféggyereket használtak az óriás ellen, ki magát a házban elcsúszolta. A herceg közbenjárására, ki megígérte, hogy Aranygelt a cár azonnal ki fogja végeztetni, emberünk elevenen megmentekült. Ámde az angolok rosszul számítottak, mert Péter cár roppantul megörült annak, hogy egyetlen egy orosz maga, minden fegyver nélkül, annyi angol emberen kifogott és arccal biztatta lord Colbourné főudvarmestert, hogy a bűnöst, kire az uton nagy szüksége van, csakis otthon fogja felakasztatni, miibe astán az angoloknak, akarva nem akarva, már csak azért is bele kellett nyugodniok, nehogy a hatalmas cár keresve-keresett barátságát és szövetségét újra elveszítsék.

Aranygel édes-keveset törődött a fejére előre kimondott halálos ítélettel. Sokkal jobban ismerte a cár természetét, semhogy komoly büntetéstől tartania kellett volna.

És sejtelve valóban bizonyult, mert a helyett, hogy Aranygel tettének méltó büntetését megkapta volna, Apratin herceg került bajba, ki a cárt arra figyelmeztette, hogy nemesi szavát lekötötte az óriás megfenyítésére.

ságot meghaladott. Junius hótól kezdve majdnem minden bányában sztrájkok léptek fel. A bányamunkások mértéktelen követeléseket támasztottak és a mi ennél még rosszabb, külföldi toborzás folytán munkásaink legjobbjai, a kiket a vállalatok éveken át fáradsággal képeztettek ki, vándorbotot ragadtak, munkájuk megszokott otthonát ezrével elhagyták.

A külföldi szénbányászat, mely évek óta egyöntetű szindikátusi vezetés alatt áll, köszénkötéseinek árait ritka kivitelettől eltekintve, csak évről-évre állapítja meg és így képes volt a konjunkturát egészen kihasználva, eladási árait 30—40 százalékkal felszoktatni s a munkások béreit ennek megfelelően javítani a nélkül, hogy ez bármi áldozatokba került volna. A magyar bányászat ezzel szemben termelésének jelentékeny részét a küzdelem és a kölcsönös versengés idején hosszú időre és olcsón adta el. Az államvasutak 20 év óta változatlan árakat fizettek a szénért, a mi a maga nemében páratlanul áll az egész világon. De a magánfelek is arra használták fel azt az időt, a míg a szénbányák egymásra licitáltak, hogy a felette leszorított árak mellett a termelőket hosszú kötésekre bírják, a mit ezek, csak hogy szénükön tudjanak, koncedálni voltak kénytelenek. Ily viszonyok között a magyar köszénbányák kénytelenek voltak súlyos, némely bányára nézve elviselhetetlen áldozatokat hozni, csak hogy vállalt kötelezettségeiknek eleget tehesse.

Ezen előzmények után bátran a közvélemény elé bocsáthatom ama kérdés elbírálását, vajjon érheti-e gáncs a hazai szénbányászatot, mely ily nehéz viszonyok között, ily abnormis előfeltételek mellett úgy a Máv. normális szükségletét, mint vállalt szerződéses kötelezettségeit nagyban és egészben kielégítette. (?) Neminkább elismerést és dicsőítet érdemel-e, hogy nem keresve kibuvót, nem hivatkozva force majeure, azt amit csak lehetett, kitermelt és lázas erőfeszítéssel igyekezett minden jogos és méltányos követelménynek lehetőleg eleget tenni. Csodálatos, hogy a hazai közvélemény a szénbányászattal szemben, mely mintegy negyven-ezer munkást foglalkoztat s mely állami segítséget soha igénybe nem vett, a maga erejéből fejlődött azzá, ami, sokkal szigorubb, mint más iparokkal

és szigorubb, mint épen a külföldi szénbányászat tal szemben is. Ez tarthatatlan helyzet. Ez ellen a magyar szénbányászatnak egyszer végre tiltakoznia kell!

Feltárva így a hazai szénbányászat kritikusszintjét s annak szülő okait, engedje meg a tisztelt közgyűlés, hogy most egy pillantást vessék a jövőbe. Én úgy látom, hogy a köszénpiac a kritikus időszak elmulta után talán már a jövő évtől kezdve egészséges alapokra lesz fektetve, mert úgy a köszénbányászat, mint a közönség azt a tapasztalatot merithette a múlt év tanulságaiból, hogy az esztelen versengés, az árak mesterséges lerombolása nem az az eszköz, mely bárhol is konszolidált viszonyokat teremthetne. Csak konszolidált ipar bír vonzóerőt újabb fejlődésre és képes azon igényeknek megfelelni, a melyek a termelés és a munkabérek drágulásával járnak. A köszénbányák az 1906. évben a munkások megtartásáért óriási áldozatokat hoztak és a jövőben is minden törekvésük oda kell hogy irányuljon, hogy kivándorolt munkásaik helyett, a lehető legrövidebb idő alatt költségek és áldozatok nem kimélve új magyar munkásnemzedéket s azoknak jóléti intézményei érdekében minden módjukban álló áldozatot meghozzanak. A hazai bányák ismerik feladatukat e téren, nem riadnak vissza nagyobb tőkebefektetésektől, hogy üzemüket a lehető leggyorsabb tempóban kifejlesszék. Ehez elsősorban türelem szükséges, mert e nagy befektetések mellett is a szénbányászat különleges viszonyainál fogva tudvalevőleg csak bizonyos hosszabb idő múlva lehet a termelés nagyobb fokozásáról sző.

Több oldalról sürgetik, hogy az állam is vegye kezébe a szénbányászatot, hogy így az árakra szabályozólag hasson. Nem akarok azokra a rossz tapasztalatokra utalni, melyeket az állam a nyolcvanas évek elején tett a zsilvölgyi bányáknak kezelésénél, melyek eredményeként az állam indítatva érezte magát, bányáit bérbe adni.

Az állami köszénbányászat terén tett külföldi tapasztalatok sem igen vonzóak; hivatalos statisztikai adatokból megállapíthatom, hogy pl. a poroszországi állami szénbányák drágábban szállítják a szenet a porosz államvasutaknak, mint a szindikátusi vezetés alatt álló magán-bányavállalatok, 1906

elején a porosz államvasutak az állam tulajdonát képező saarbrückeni bányákban termelt szénért 16.80 koronának megfelelő 14 márkát fizettek tonnánként, míg a westfáliai magánbányákban termelt és legalább is hasonló értékű szénért 13.17 koronának megfelelő 10.98 márkát fizettek, tehát az állami szén tonnánként 3.63 koronával volt drágább. Az a remény tehát, hogy az állami kezelésben folytatandó bányászat a magánbányászatnál olcsóbban fog eladni, sohasem fog megvalósulni.

Ezért a magánbányászatnak nincs oka félnie az állami bányászat versenyétől, mert az állam csakhamar meg fog győződni azokról a nehézségekről, a melyekkel a magyar szénbányászatnak eddig küzdenie kellett. Tartunk azonban attól, hogy ez a kísérlet az államháztartásnak ismét nagy és meddő megterhelésével fog járni, meddővel főképp azért, mert ebből az iparnak semmi haszna nem lesz.

A hazai köszénbányászat, mely 1906-ig a termelésben folyton emelkedett, vállalt kötelezettségeinek mindig eleget tett, a külföldi szén lépésről-lépésre kiszorította, a fejlődés minden előfeltételével bír. Biztat a remény, hogy ha az eddigi mostoha helyzet jobbra fordul, a vállalatok a legnagyobb befektetésekre és áldozatokra készek, sőt a nagyobb szabású beruházási program megvalósítását, bizva a jövőben és nem riadva vissza az eddigi rossz eredményektől, már meg is kezdték. Reméljük, hogy a közvélemény ezt a munkát rokonszenvvel fogja kísérni. Így még lesz valószínű a hazai szénbányászat nagygyá fejlődése, a mely igazán nagy nemzeti feladat.

Ez a mi célunk, ez általános ipari és közgazdasági érdeke Magyarországnak s a kinek ez iránt a legélesebb érzéke van, az hazafias munkánkban támogatni fog bennünket.

Nemcsak a „Magyar Bánya és Kohóvállalatok Egyesülete“, de bizonyára a nagyjelentőségű közgazdasági kérdés iránt érdeklő nemzet helyesléssel találkozik ez a nagy és mélyértelmű ismertetés, mely úgy a bányavállalatok, mint száz- és százezer munkás érdekének előmozdításával magyar nemzeti érdek előmozdítását célozza.

— Na hát, tudod mit Apratin, büntesd meg, vagy nem bánom, öld meg Arangyelt, de csak úgy, hogy ő pusztá kézzel védhesse magát kardod ellen.

A herceg jó vivő lévén, biztosra vette, hogy hosszú toledői pengéjével az óriást a falhoz szegzi, másrésről azonban sehogy sem tetszett neki a furcsa megbízás. Amde nehogy magát a cár előtt nevéssé tegye, előhívatta Arangyelt, kivel a császár parancsát tudatta.

Az óriás levetette szarvasbőr ingét és csizmáit, míg a herceg hüvelyéből a spanyol egyenes kardot kihuzta.

— Mehetünk, — kezdte Arangyelovits.

Apratin neki rohant. Egyszer csak azon vette észre magát, hogy a terem ablakán keresztül az udvarra kirepült, hounan félholtan, betört fejfelé ágyába vitték.

A cár megveregette Arangyelt vállát.

— Jó viselted magad fiam, a halálbüntetést elengedem, de erről itt ne beszélj, mert különben rögtön felakasztatlak. Otthon majd számolunk.

A nagy cár megtartotta szavát, a mennyiben Moszkvában levágatta ugyan Arangyelt Arangyelovits Nikoláj jobb kezét, nehogy itthon is kárt tegyen az emberekben, hanem tízezer parasztot adott neki ajándékba, a miért az orosz nevet Angliában oly féltelmessé tette.

Arangyel egy darab ideig zokon vette büntetését, de utóbb sorsával megbarátkozva, éjjel-nappal vagyona gyarapításán dolgozott.

Husz év alatt elérte célját, mert értékét megtízszerezve, milliókkal rendelkezett. Vagyonával előbbeni vadsága növekedett. Alattvalóit tüzzel-vassal pusztította, ha akaratának bármily módon ellenszegültek. A főnemesség hiába zárta ki köreiből, hiába tett panaszt a cárnál Arangyelt embertelensége miatt, legfeljebb azt nyerték vele, hogy a csonka kezű óriás, ha szeme elé kerültek, a lóról ráncigálta le őket fényes nappal, mint a misni-nougoridi vásáron is. — De a Goliátnak végre mégis akadt Dávidja.

Egy izben eszébe jutott Arangyelnak, hogy végtelen zámú szarvasmarha-csordáiból, háromszáz vad bikát hajtat fel a permi vásárra. Gazdatisztjei kivehetetlennek mondták a dolgot, mire a dolyfős nábob avval felelt, hogy most már nem háromszáz, hanem hatszáz bikát kell összerelni 8 nap alatt egy bizonyos helyen. Már az első három nap alatt husz muzsikot öltek meg a nekiváult bikák, anélkül, hogy ezeket a csordától el lehetett volna különíteni. A szerencsétlen áldozatok száma mindinkább szaporodott és mire a kívánt szám fele megkerült, a parasztokat nem lehetett többé a munkára rárenni. Az ellenszegülés Arangyelt dühössé tette. Maga ült lóra és megparancsolta tisztjeinek, hogy vele a mértőföldre terjedő pusztaságba menjenek. A szegény emberek vérző szívekkel bucsuztak el övéiktől és nem ok nélkül, mivel Arangyel egyenesen a vad gulyák közé lovagolva, addig erőszakolta a hajszát, míg végre a felbőszült állatok valamennyiüket lovastul együtt el nem gázol-

ták. Az óriás maga még jókor sarkantyuba kapta arabs telivér paripáját és nagynehezen valahogyan megmenekült, de a bikákat összerelni nem lehetett. Ekkor elhatározta, hogy kiéhezeti az állatokat. Ezer meg ezer embert rendelt elő, kiknek 8 láb széles és tíz láb mély árkokat kellett a sok ezer darabra menő gulya legelője körül ásni.

A roppant munka majdnem egy évig tartott. Ha ezen idő alatt egy darab szarvasmarha a kijelölt térből kiszökött, az illető őr, kinek szakaszában ilyesmi előfordult, 50 korbácsot kapott.

Végre az elsáncolás november első napjaiban elkészült. A nagy havazások és fagyok beálltával, a szarvasmarhák lassanként a határ felé húzódtak, utóbb egyes csapatok egészen az árokig jutottak. Az éhség mindinkább jobban mutatkozott, a mennyiben százával hulltak el a legszebb darabok. Amde a vad bikák még mindig a tehenek és borjúk körül tartózkodva, itt-ott találtak némi legelőt, de ennek fogytával megkezdődött a legvadabb zavar. Bömbölve, eszeveszetten fel és alá szaladgáltak a szegény állatok, míg tökéletesen agyoncsigázva, az árok széléhez nem jutottak.

Közel havmáfélezer darabnak kellett elvesznie, hogy Arangyel örült szándékát végrehajthassa és csakugyan sikerült is neki 750 bikát egy falkában Permbe hajtatni, még pedig néhány lovas suhanc kíséretében, kik a szegény, végképpen kimerült párákat alig tudták előre terelni. A kárba vesztett marhákért senki

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A koronázás 40-ik évfordulója** öröndetes alkalmából Petrozsényi hazafias közönsége kegyeletes ünnepet ült. Harangok zugása, zászlók lengése hirdette a nemzeti ünnepet. A hatóságok, testületek, egyesületek főnökeik, a tanintézetek igazgatóik, tanárai s tanítók vezetése alatt a róm. kath. templomban tartott „Te Deum”-on, ezután az ev. ref. templomban tartott hálaadó isteni tiszteleten megjelentek, mely után az iskolákban alkalmi énekek és szavalkatok voltak, s itt magyarázták meg a növekedéseknek a nagy nap jelentőségét.

— **Az „Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület”.** Alsó-Fehér, Kis-Küküllő és Hunyadvármegyei kerülete mult vasárnap délelőtt 11 órakor Petrozsényben, a bányatársulat vendéglátó épülete dísztermében tartotta ezévi beszámoló ülését Krausz Lajos elnökle mellett, melyen az érdekes titkári jelentést, a központi főtitkár előterjesztéseit helyeslőleg tudomásul vették, a szármadást és költségvetést jóváhagyták s a kereskedőket érdeklő fontos kérdésekről tanácskoztak. D. u. 2 órakor társas ebéd volt a Wagner szállóba nagytermében s lelkes, szép pohárvendéglátásban is méltatták a kereskedelem nemzetgazdasági fontosságát.

— **A petrozsényi főgimnázium** évről vizsgái f. hó 10—15-én lesznek.

— **A petrozsényi iparostanonciskolában** az évről vizsga, munka és rajzkiállítás, valamint a tanoncok jutalmazása f. hó 22-én délelőtt és délután lesz.

— **Vizsga.** A vulkáni gks. iskola f. hó 4-én tartotta évről vizsgálatát a szőlők és a tanítási barátainak részvételével. Örömmel hallgatták a jelenlevők a gyermekek értelmes feleleteit s magyar nyelvbeni előhaladásuk valóban meglepő volt. Gratuláltak is a tanítónak: Voin Vidornak. A kaszinó nevében pedig Blasccheck főmérnök, a kaszinó elnöke egy tíz koronás arannyal jutalmazta meg a magyar nyelvben legeminebb növendéket.

— **Évről vizsgák** a petrozsényi áll. el. iskolában a következő sorrendben tartatnak meg: június 14 d. u. 4—5 ízr. hitan. 15-én d. e. 8-tól a róm. kath., gör. kath., ev. ref., ág. h. ev. és gör. kel. hitan, d. u. 2-től az ismétlősök. 17-én d. e. 8-tól I. vegyes és II. fü osztály, d. u. 2-től I. és III. fü osztály. 18-án d. e. 8-tól I. leány és II. vegyes osztály, d. u. 2-től III. vegyes osztály. 19-én d. e. 8-tól IV. vegyes osztály, d. u. 2-től V.—VI. vegyes osztály és záróünnepély. június 20-án d. e. 8-tól magántanulók vizsgái, mely vizsgálatokra ez uton is tisztelettel hívja meg, úgy a szülőket, mint az érdeklődőket. Az igazgatóság.

— **A petrozsényi és járási ipartestület** f. hó 2-án egybehívott évi rendes közgyűlése nem volt megtartható,

sem vonhatta felelősségre az eszelős őriást, de a sok kiontott embervérért rettentő bosszút álltak rajta.

Midőn Aranygel bikáit a permi vásáron potom pénzben eladta s pompás fogatu szánján hazafelé utazott, már messziről észrevette, hogy az-egész láthatár égő vörös színt mutat. Őrült sietségre unszolta kocsiát. A merre csak elhajtott, gazdasági épületei, maj-jorjai, gabnatarai mind lángba borultak. Embert sehol sem látott. Palotaszerű kastélyának csak füsttölgt romjai maradtak. Hiába ordított szolgái, cselédjei után, rivalgására senki sem válaszolt. Az udvaron felesége és hét gyermeke holttestét látta, karóba huzva.

E látvány megtörte az őriást. Midőn legkisebb, mintegy három éves leánya testét a karóból kihuzni akarta, két emberi alak közelített feléje.

— Ide jöjj, Aranygel Aranygelovits, terád várunk. Siess, mert még nem végeztük be munkánkat.

E szavakkal magukkal hurcolták a félig elájult őriást, kinek testét szintén karóba huzták.

Házi népéből egyetlen egy szerencsén inas maradt életben ki mellékutakon Permbé menekülve, lármát ütött a kormányzó háza előtt.

A cár iszonyuan megbosszulta Aranygel halálát. Több mint 600 embert akasztottak fel néhány nap leforgása alatt, a többi pedig szétszórtták a szomszéd földesurak közt, kik a véres munkát kedvük szerint folytatták.

G. A.

minthogy az alapszabályok rendelkezésének megfelelő számu tag nem jelent meg, miérsit az alapszabályok 12. §-a értelmében az első alkalommal kitűzött tárgyakra nézve a mai nap délutáni 3 órára a község házához összehívott közgyűlés a tagok számára való tekintet nélkül törvényes határozatot hoz. A közgyűlés tárgyai: 1. Előjárásági jelentés 1906. évről. 2. Az 1906. évi szármadást felülvizsgálása és a felmentvény megállapítása. 3. Az 1907. évi költségvetés megállapítása. 4. Pénztárnok, 16 előjáró, 3 számvevő választása. 5. 3 nappal az ülés előtt bejelentendő ügyek.

— **Főtárgyalás Székely Jenő bűnügyében.** Megemlékeztünk annak idején arról az országos hírre vergődött panamáról, melynek egyedüli főhőse Székely Jenő petrillai volt h. jegyző. Dr. Ábrahám József ügyvéd és Török Mór ügyvédjelöltet károsította meg a bűnös manipulációkkal tele notárius, még pedig oly módon, hogy ezeknek jóhiszemű megbízására holt emberek ingatlanait adta el, a kapott pénzt pedig zsebevágta. Az ügyet akkor bővebben ismertettük és így annak leírásába jobban nem boesátkozunk. Az ügyet a napokban tárgyalta a dévai kir. törvényszék Weress József kir. ítélőtáblai bíró elnökle alatt, mint szavazó bírák Seress Barna albiró és Jaszenovits István kir. törvényszéki bíró foglalt. A vádat dr. Török Ákos kir. alügyész, a védelmet pedig dr. Meskó Miklós dévai ügyvéd látta el. Székely mindent tagadott és a dolog odiumát Amerikába szökött irnokára, Kaba Sándorra akarta áthárítani. A kihallgatott tanak azonban mindenre alaposan rácafoltak. Elmondották, hogy Székely kereste fel őket és biztatta a vásárra. A jegyzőt különben még számos más bűncselekmény miatt is vádolták, így hivatalos sikkasztás büntette, sikkasztás vétsége stb. Késő estig tartott a főtárgyalás, melynek eredménye az, hogy a kir. törvényszék Székely Jenőt csalás, okirathamisítás és sikkasztás büntette miatt 4 évi fegyházra ítélte. Az ügyész súlyosbításért, a védő és vádlott pedig enyhítésért felelbezték.

— **Jogtalan fegyverhasználat** és szándékos emberölés miatt 2 évi és 3 hónapi börtönrre ítélte a dévai esküdtszék verdiktje alapján a kir. törvényszék Kozma Demeter petrozsényi rendőrt, aki Szász Andrást kardjával leszúrta. Az esetet annakidején ismertettük. A szerencsétlen rendőr az ellenszegülő áldozattal szemben, megdölgőltanul, vagy félelemből használta oldalfegyverét s ez okozta, hogy börtönbé jutott s apró gyermekei kenyerkereső nélkül maradtak.

— **Választás.** A vulkáni róm. kath. egyház a mult vasárnap választotta meg a leköszönt Régeni József gondnok utódát Bács Albert személyében. A megválasztott szép beszéddel foglalta el hivatalát s megválasztása általános meglepéssel találkozott. Ugyanakkor választották meg Bakó Lajos társ. tanítót státuszgyűlési képviselőnek az egyháztagok.

— **Az időjárás** minden átmenet nélkül oly hüvöstre változott, hogy több helyen fűtöttek a szobákban, ami nemis volt indokolatlan. Egész héten esős, borult idő volt s Páring csucsa nem volt látható, melyet ott járt kirándulók állítása szerint frissen esett hó borít.

— **Közgyűlési meghívó.** A Hunyadvármegyei Általános Tanító-Egyesület a f. é. június 13-án, Dobrán az áll. elemi népiskolában tartja meg az évi rendes közgyűlést, melyre szíves tisztelettel meghívja a tanügy iránt érdeklődő közönséget — az elnökség. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. A népiskolai rajztanítás újabb iránya és tanterve címen előadást tart: Szalatsy Rezső dévai áll. tanítóképző-intézeti rajz- és tornatanár. 3. A népiskolai oktatás vezérkönyveiről, tekintettel a népiskolai új tanterv utasításaira, ismertető előadást tart: Hajtman Pál, gyak. isk. tanító, kép. segédtanár. 4. Egyesületi ügyek: a., titkári jelentés az egyesület 1906—7-ik évi működéséről: Bereczky Lajostól; b., a pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése és az 1907. évi költségvetés megállapítása; c., jelentés az egyesületi könyvtárról. 5. Indítványok (melyek a közgyűlés előtt 8 nappal írásban is benyújtandók az elnökhöz.) 6. Általános tisztújítás. A közebeden részt vevők értesítsék ezen szándékukról Márton Gergely dobrai áll. isk. igazgatót, hogy erre vonatkozólag ő kellő időben intézkedhessen, mert máskülönben az ottani vendéglős nem gondoskodhatik nagyobb számu vendég ellátásáról. Ezen közgyűlésre külön meghívó nem adatik ki s ezért kéri az elnökség a tagokat, hogy innen vegyék tudomásul a meghívást. — Bereczky e. titkár.

— **Viperák a kaszárnyában.** A dévai kaszárnya arról híres, hogy oldalán nagyon sok vipera tanyázik. Olyan nagy példány azonban, mint a napokban láttak, még nem került oda. A 65 centiméter hosszú kigyó,

mely a legmérgeesebb fajhoz tartozott, nagy riadalmat okozott a kaszárnyában, míg végre Keserő honvéddal nagy egy jól célzott lövéssel megölte.

— **Szállítás.** A kolozsvári iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a honvédség részére 10 ezer pár bakancs a hazai kisiparosok utján fog beszereztetni. A bakancsok ára páronként 12 kor. 33 fillérben van megállapítva. Pályázhatnak alkalmi és állandó szövöttek. Az 1 koronás bélyeggel ellátott pályázatok a kamarához nyújtandók be legkésőbb június hó 25-ig. Bővebb felvilágosítás a nevezett kamarától nyerhető.

— **Vasárnapi munkaszünet.** Kolozsvárról írják, hogy az ottani kereskedők tekintélyes száma elhatározta, hogy tüzleteiket június 1-től augusztus 25-ig vasárnap egész napon zárva tartják. Helyén való dolog lenne, ha a dícséretes elhatározás példáját községünk kereskedői is mindannyian követnék és a munkaszünet kérdésében maguk között közös egyetértéssel megállapodásra jutnának.

— **Olcso, diszes Vörösmarty Mihály.** Ép most jelent meg egy kötetben, művészi kivitelű képekkel díszítve Vörösmarty Mihály összes műveinek új kiadása; mely pompás alkalmas ünnepi ajándéknak szolgálhat a művelt magyar ifjak és leányok számára. Ez az új Vörösmarty kiadás nagy körültekintéssel minden irányban megfelelő nyújt, mert: A pompás, diszes aranydíszítésű színes be-kötés, melyet Vörösmarty sikerült dombormellképe ékesít, asztaldiszít is alkalmassá teszi. Mint egy kötetes kiadás alkalmas a kezelésre és az ifjuság az iskolába is elviheti segédkönyvül. Alakja alkalmas arra, hogy forgathassuk és egyben kezünkben legyen a Szózat halhatatlan költeményeinek minden alkotása: költeményei, hőskölteményei, drámai Shakespeare-fordításai. A könyvet jó és szép papíron, igen tiszta, könnyen olvasható betűkkel nyomták. A könyv ára igen csekély, mert Vörösmarty összes költői munkáinak foglalatja, az említett pompás kötetben összesen csak 5 koronában kerül. A könyv kapható minden könyvkereskedésben. A pénz előzetes beküldése ellenében portómentesen szállítja a kiadó: Világirodalom könyvkiadó részvénytársaság, Budapest, VI., Eötvös-utca 26/d.

Felelős szerkesztő: Zádory Károly.
Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Sz. 643—1907. végreh.

Árverési hirdmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a sátoralyauhelyi kir. törvényszéknek 1907 évi 7489 számu végzése következtében Dr. Reichard Salamon ügyvéd által képviselt Kraus Lázár sárospataki kereskedő javára Löwy Samuel és neje vulkáni lakosok ellen 3000 kor. s jár. erejéig 1907 évi április hó 29-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 2174 kor. 80 fill.-re becsült következő ingóságok, u. m. férfi ruhák, ingek, gyerek ruhák, női kelmék, kalapok, cipők, szobabutorok és üzleti felszerelések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbíró 1907 évi V. 790/2 számu végzése folytán 3000 kor. tökekövetelés ennek 1907 évi április hó 12 napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 160 kor. 97 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig, Löwy Samuel és neje vulkáni kereskedő lakásán leendő megtartására 1907 évi június hó 18-ik napjának d. e. 8 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Puj, 1907 évi május hó 31 napján.

Br. Bánfy Albert.
kir. bir. végreható.

Egy kevésbé használt
ZONGORA szabadkézből
ELADÓ.
Tudakozható a kiadóhivatalban.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy folyó évi június hó 1-től kezdve átvettem a Zsilvölgyi tejszövetkezet kezelését.

Minden törekvésem oda fog irányulni, hogy a jelen kor igényeinek megfelelően **tiszta, pontos és lelkiismeretes** kiszolgálásban részesítsem a mélyen tisztelt vevő közönséget. Hogy tanujelét adjam igyekezetemnek nagy költség és utánjárással kifogástalan alföldi személyzetet hozattam.

A házhoz való tej, vaj, iró, turó, aludt-tej, sajt stb. tejtermékeknek szállítására egy egyfogatu kocsival rendelkezem, hogy minden egyes rendelést a leggyorsabban és jutányos árak mellett teljesíthessek. A tejcsarnok reggel 5 órától késő estig nyitva van, hogy a t. vevő közönség beszerezhesse szükségleteit.

Havi abonálásokat úgy reggeli, mint délutáni szállításra köszönettel fogadunk.

Mint nyers tej csak prima zsír, dus tejet adunk el. A tejtermékek vaj, turó stb. előállítása gőzerővel berendezett gépekkel történik, s így azoknak tisztasága kifogástalan, annál is inkább, mivel azokat szakképzett vajmester készíti.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Szentpály Dezső,

Zsilvölgyi tejszövetkezet kezelője.

„ADLER“ írógép azonnali teljesen látható irással.

Az eddigi összes írógépeket fölülmuló „ADLER“ írógépek eladását Hunyadmegye részére, kizárólagosan GRUBER R. képviseli, kinek üzleti irodájában a mintagép megtekinthető.

Ára **550.—K.** gyári ár!

≡ Bérmentve szállítva. ≡

Nagyon könnyelmes fizetési feltételekkel.

Egy 3 kerekű jó karban levő **gyermek kocs** potom áron

ELADÓ

Tudakozhatni a kiadóhivatalban.

Üzlet áthelyezés.

Petrozsényben 14 év óta fennálló **NYERGES és KÁRPITOS** üzletemet az „Emke“ szálló mellett lévő volt Nemes János-féle helyiségébe helyezem át f. é. június hó 1-én.

Midőn erről Petrozsény és vidéke nagyérdemű közönségét — a részéről eddig tapasztalt kegyes pártolásért hálás köszönetemet nyilvánítva — értesitem, továbbra is becses támogatását kérem, melyet pontos, jutányos és kifogástalan kiszolgálással igyekszem meghálálni.

Kárpitos, szijgyártó, kocsifényező s ebbe a szakmába vágó munkák teljesítését, valamint javításokat elvállalok és teljes megelégedésre pontosan teljesítek.

Magamat a n. é. közönség kegyes jóindulatába ajánlva vagyok,

Petrozsény, 1907. május hó.

Tisztelettel

Roth Ede,

nyerges- és kárpitos-mester.

Új üzlet.

Petrozsényben a fő-utcán Gruber-féle házban

butor és kárpitos

műhelyt nyitottam, hol kárpitos munkák javítását jutányos áron eszközölöm.

Goldstein Albert,

kárpitos és butorraktáros.

Mosó- és vegytisztító intézet.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, hogy Petrozsényben a Malea utcában fennálló

mosó- és vegytisztító intézetemet

a legmodernebb segédeszközökkel felszerelve, szakavatott munkaerő alkalmazásával a legmesszebbmenő igények kielégítésére berendeztem s elvállalok felelőség mellett mindennemű **szövet, selyem** s egyéb ruhatisztítást, **vasalást, fehérnemű mosást és vasalást.**

Legfőbb törekvésem a tisztelettel kért pártolást minden tekintetben kiérdemelni.

Tisztelettel

Kohn Sámuel.

Egy jó házból való fiu **tanoncul felvétetik** Grausam József mészáros és hentes üzletében Lupényben. Aki magyar, német és román nyelvet bírja, előnybe részesül.

Zenetanítás.

Van szerencsém a n. é. érdekelteknek becses tudomására hozni, hogy úgy háznál, mint azonkívül a legjobb módszer szerint

zongora- és cithera

tanításra s az iskolai szünidő tartama alatt **ismétlő és gyakorló** zeneoktatásra vállalkozom.

Egy kevésbé használt, jókarban lévő, kitűnő **zongorát** előnyös feltétel mellett eladni szándékozom.

Tisztelettel

Kubata Ludmilla,

zenetanító.

Petrozsény, Templom-utca.

EREDETI PILSENI ŐSFORRÁS.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a világhírű **Pilseni Polgári Serfőzde** képviselőjét Hunyadvármegye területére átvettem és az „**Eredeti Pilseni ősforrás**“ sört mai naptól kezdve sörraktáromban forgalomba hozom.

Eredeti Pilseni ősforrást hordokban kimér:

PETROZSÉNYBEN: Bózsa József vasuti vendéglője, Petrozsényi Casino, Wagner nagy szállóda.

SZURDUKBAN: Kálló Jenő „Tulipán“ mulató.

VULKÁNBAN: Vulkáni Casino.

LUPÉNYBEN: Dima János központi vendéglője.

PUJON: Puji Casino.

Eredeti Pilseni ősforrást palackban árusít:

PETROZSÉNYBEN: Petrozsényi Casino, Bózsa József vasuti vendéglője, Fehér Ignác, Grausam Károly, özv. Grün Mórné, Ridwal Joachim, Weinberger Bernát.

SZURDUKBAN: Kálló Jenő „Tulipán“ mulatója.

VULKÁNBAN: Hermann Izidor, özv. Krausz Péterné, Löwy Hermann, özv. Prokopp Sebestyenné, Szuchy Adolf.

LUPÉNYBEN: Seidenfeld Mór.

PUJON: Abrahám Izidor, Fábián Bertalan, Kohn Mór.

✱ A pilseni sör akkor valódi ha a palackok pilseni sör címkevel és a dugók oldalt „Eredeti Pilseni Ősforrás“ égetéssel vannak ellátva. ✱

Tisztelettel

Váradi Vilmos

Pilseni, Kőbányai és Vidéki sörfőzdék petrozsényi főraktárának tulajdonosa.